

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1648

av Carina Herrstedt (SD)

Rätten till personlig assistans

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en förändrad tillämpning vid prövningen av rätten till personlig assistans och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En av de viktigaste jämlikhetsreformerna i Sveriges historia är den om personlig assistans. Grundtanken med personlig assistans är att människor med funktionsnedsättning ska få leva det liv som de vill leva. Reformen har förbättrat livskvaliteten väldigt mycket för många människor med olika funktionsnedsättningar.

Personlig assistans är en av de serviceformer som FN-konventionen beskriver som en rättighet.

I FN-konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning fastslås rätt till självbestämmande och rätten att kunna delta i samhället.

Personlig assistans sträcker sig långt utöver rätten att få hjälp med på- och avklädning, dusch, inköp och mycket annat. Det handlar om en rätt som skapar ”inkludering och deltagande i samhället”, och Sverige har ett ansvar att maximalt använda sina resurser för att se till att rättigheterna uppfylls.

Ett problem som är påtagligt i dag när det gäller personlig assistans är Försäkringskassans bedömningar av begreppet ”grundläggande behov”. Till begreppet räknas bland annat hjälp med personlig hygien, hjälp med måltider, hjälp med att klä av och på sig och hjälp med att kommunicera med andra. För att vara berättigad till assistansersättning måste dessa grundläggande behov bedömas kräva assistans minst tjugo timmar per vecka.

Försäkringskassans hårda, nästintill inhumana bedömningar av de grundläggande behoven, leder ofta till att personer som själva kan föra mat till munnen och som själva kan klä på sig eller tvätta sitt hår, inte anses uppfylla de grundläggande behoven. Detta trots att vederbörande inte själv kan tillaga sin mat, inte kan plocka fram eller skära sin mat, än mindre planera sina måltider, göra sina inköp och definitivt inte själv kan se eller förstå behovet av att duscha och sköta sin hygien.

Personer som inte kan vara ensamma utan behöver tillsyn dygnet runt eftersom de inte kan planera och strukturera sin vardag, har svårt att få hjälp som tillgodoser deras faktiska behov, detta bara för att de till exempel klarar av att stoppa maten i munnen. Var finns livskvaliteten i detta resonemang?

Dessa alltför hårda bedömningar leder till att allt fler inte blir berättigade till assistans eller förlorar sin assistans vid omprövning. Med det förlorar de också möjligheterna till inkludering och deltagande i samhället. Möjligheten att leva ett liv som andra människor begränsas påtagligt. Många blir istället beroende av anhöriga – anhöriga som kanske under en längre period redan har agerat som personlig assistent fast på ”ideell basis”, anhöriga som kanske tagit hand om sitt behovskrävande barn under hela dennes uppväxt och som nu går på knäna och mår psykiskt dåligt för att ingen egentid eller tid till återhämtning har funnits på många år. Således betalar inte bara den som mister eller blir utan assistansersättning ett högt pris, utan även personens anhöriga. Utredningar och översyn av frågan har tagit väldigt lång tid och under tiden drabbas många människor, detta måste åtgärdas skyndsamt.

Carina Herrstedt (SD)